

**DOCTOR HABILITAT ÎN AGRICULTURĂ, CONFERENȚIAR
CERCETĂTOR ION BUZU**

70 de ani de la naștere și 48 ani de activitate profesională

Născut la 26 mai 1948 în s. Peresecina, raionul Orhei. Specialitatea zootehnie, Institutul Agricol M.V. Frunze din Chișinău (1971).

Doctor habilitat în științe agricole (2017), cercetător științific coordonator în Laboratorul de Apicultură al Institutului de Zoologie al AȘM (2010- prezent).

Domeniile de interes științific: ameliorarea genetică a populațiilor de animale, zootehnie specială, ovicultură, apicultură.

Cavaler al Ordinului „Знак Почета” (1984).

A absolvit școala medie din s. Peresecina în 1966, după care a urmat facultatea de zootehnie a Institutului Agricol din Chișinău (actuala Universitate Agrară de Stat din Moldova - UASM), în 1971. Fiind un absolvent eminent, Comisia de Stat pentru Examinare i-a propus să continue studiile în doctorantură fără examene de admitere. Însă, el a preferat să-și încerce capacitățile profesionale la producție.

De la început (1971), a activat în funcția de zootehnic selecționar al Stațiunii Raionale de Zootehnie din r-nul Râbnița, apoi, după serviciul militar, din anul 1973 a activat la producție, în funcția de zootehnic principal în colhozul „Путь к коммунизму”, r-nul Râbnița, până la sfârșitul anului 1976.

Acumulând o experiență bogată de producție, în anul 1977 a început activitatea în cercetare, fiind admis în doctorantură fără frecvență la Catedra Ameliorarea și Genetica Animalelor a Universității Agrare de Stat din Moldova, activând în funcția de cercetător științific al Filialei Moldovenești a Institutului Unional de Cercetări Științifice pentru Karakultură (IUCȘK) din Samarkand (Uzbekistan), cu sediul în s. Maximovca, r-nul Anenii-Noi, până în anul 1986.

În această perioadă a desfășurat un șir de experiențe și cercetări științifice ce țin de tehnologia performantă de creștere și exploatare a ovinelor la vârsta timpurie pentru reproducție, a inițiat primele cercetări și lucrări minuțioase de selecție și ameliorare genetică a populațiilor de ovine de tip solicitat pentru crearea tipului nou de ovine Karakul Moldovenesc prin încrucișarea oilor locale Țușca cu rasa Karakul asiatic. Rezultatele cercetărilor au fost sistematizate și prezentate sub forma unei teze de doctor în științe agricole la specialitatea 06.02.04 – zootehnia specială, tehnologia producerii produselor animaliere, care a fost susținută cu succes la Academia de Științe Agricole din Kiev (1987).

Fiind promovat de către organele raionale locale, a activat o perioadă scurtă (1986-1988) la producție în funcții de conducere a s-zului „Kotovschi”, s. Cârnațenii Noi, r-nul Dumbrăveni, apoi, al sovhozului-fabrică „Эфирнос”, s. Pervomaisc, din același raion.

Începând cu anul 1988 și-a reluat din nou activitatea științifică, de această dată - în funcția de director al Filialei Moldovenești a IUCȘK, care ulterior, a fost contopită cu Departamentul Ovicultură și Apicultură al Institutului Național de Zootehnie și Medicină Veterinară (INZMV), condus în continuare de dr. șt. agr. Ion Buzu până în anul 2003. În această perioadă a fost coordonatorul științific al proiectelor de cercetare în ovicultură și apicultură din cadrul programelor naționale de stat de cercetare-dezvoltare ale INZMV din anii 1991-1995, 1996-2000 și 2001-2005, ultimul înregistrat cu cifrul 04.49.02 „Crearea tipurilor noi performante de ovine Karakul și Țigaie”.

Sub conducerea științifică și participarea nemijlocită a dlui Ion Buzu, a fost elaborat și fundamentat științific cadrul metodologic conceptual și strategic de creare și perfecționare a tipurilor noi de ovine Karakul și Țigaie Moldovenesc. Au fost elaborate și perfecționate metodele tehnologice de prelucrare primară a pielicelelor Karakul care contribuie la ameliorarea calității lor (Brevet de invenție MD 68 12 2003.02.28).

Pentru prima dată au fost argumentate metode obiective, criteriile și parametrii optimi de selecție a mieilor și ovinelor adulte după un complex integrat de caractere principale, de testare genotipică a reproducătorilor după calitățile descendenței, care au stat la baza metodologiei creării tipurilor noi de ovine. Semnificația teoretică a rezultatelor cercetărilor rezidă în faptul că știința ramurală de profil a fost completată cu noi cunoștințe privind abordarea metodelor originale obiective de evaluare și selecție a ovinelor, iar fondul mondial al resurselor genetice ovicole – cu două tipuri principale noi de ovine Karakul și Țigaie, recunoscute de AGEPI ca invenții în zootehnie (brevetele MD 3825 G2 2009.02.28 și MD 3440 G2 2007.12.31).

În perioada 2003-2010 a activat în funcția de șef adjunct al Direcției Zootehnie a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, unde s-a manifestat ca un specialist profesionist de înaltă calificare, făcând datoria cu cea mai mare abnegație și dăruire de sine, prevalând interesele obștești în detrementul celor personale. A fost inițiatorul elaborării și prim-autorul bazei normative și legislative naționale, adoptate de Minister, Guvern și Parlament, în domeniul apiculturii, în special, Legea apiculturii, Reglementări tehnice „Miere naturală”, Norma zootehnică privind bonitarea familiilor de albine, creșterea și certificarea materialului genitor apicol, Programul național de dezvoltare a apiculturii, Strategia dezvoltării apiculturii organice în contextul directivelor Uniunii Europene. Măsurile întreprinse în acest domeniu au permis creșterea cantității și calității mierii, asigurând exportul acestei producții în țările UE, contribuind la completarea veniturilor valutare ale țării.

A participat la elaborarea, modificarea și completarea unor acte legislative importante în domeniul zootehniei generale, cum sunt, Legea zootehniei, Legea privind selecția și reproducția în zootehnie, Regulamentul de atestare a fermelor zootehnice de prăsilă, Instrucțiunilor de bonitare a ovinelor Karakul, regulamentelor de subvenționare a producătorilor agricoli – capitolele ce țin de zootehnie.

Cu contribuția nemijlocită a dlui Ion Buzu, în țară a fost creat un sistem de centre zootehnice ramurale (întreprinderi performante) de stat, în care au fost promovate și implementate cele mai noi tehnologii de creștere a animalelor și de producere a producției animaliere calitative.

Începând cu anul 2010 activează din nou în cercetare, susținând cu succes și teza de doctor habilitat în științe agricole (2017).

În prezent, direcția principală de cercetare a dumnealui este orientată spre elaborarea tehnologiei performante de creștere și exploatare a familiilor de albine în contextul conversiei apiculturii convenționale în cea organică și ajustării acesteia la cerințele UE, în special cercetarea conformității și inofensivității florei melifere și produselor apicole la conținutul reziduurilor de pesticide și antibiotice din diferite sururi și zone ale țării.

Subiect aparte constituie cercetarea și elaborarea unor metode și procedee de selecție și ameliorare genetică a efectivelor de albine din stupinele mici și mijlocii, prin implantarea reginelor selecționate, crescute dirijat la stupinele de prăsilă atestate de stat.

O preocupare deosebită în activitatea științifică a doctorului habilitat Ion Buzu prezintă cercetările inovative de revelare a unor substanțe biologice active pentru îmbogățirea suplimentelor nutritive destinate hrănirii familiilor de albine în perioadele deficitare de cules în natură. Întru soluționarea acestei probleme științifice, dumnealui a manifestat o capacitate multilaterală de colaborare științifică atât cu unele subdiviziuni interne ale Institutului de Zoologie, cât și cu alte instituții științifice din țară și de peste hotare. Astfel, în colaborare cu cercetătorii Laboratorului de Sistematică și Filogenie Moleculară al Institutului de Zoologie (acad. Ion Toderaș) și cu cei ai Institutului de Microbiologie și Biotehnologie al AȘM (acad. Valeriu Rudic) au fost elaborate procedee de hrănire a familiilor de albine cu suplimente nutritive noi îmbogățite cu substanțe biologice active din extractul biomasei cianobacteriei *Spirulina platensis*, cultivate în prezența microelementelor Zn, Cr, Fe și Se (invențiile MD 475 G 2011.12.21, MD 476 G 2011.12.21, MD 477 G 2011.12.21). În colaborare cu cercetătorii Laboratorului de

Hidrobiologie și Ecotoxicologie al Institutului de Zoologie (dr. hab., prof. cercetător Laurenția Ungureanu) au fost elaborate procedee de hrănire a familiilor de albine cu suplimente nutritive noi îmbogățite cu substanțe biologic active din biomasa microalgei acvatice *Scenedesmus quadricauda*, *Oocystis borgei* și *Scenedesmus apiculatus* (invențiile MD 1061 Y 2016.08.31, MD 1062 Y 2016.08.31, MD 1079 Y 2016.10.31). În colaborare cu profesorii Catedrei de Chimie Organică a Universității de Stat din Moldova (acad. Aurelian Gulea) și cu cei ai Universității Lavoisier, Franța (dr., prof. univ. Sebastien Floquet) au fost elaborate procedee de hrănire a familiilor de albine cu suplimente nutritive noi îmbogățite cu substanțe biologic active ai unor compuși organici coordinativi cu conținut de microelemente rare, precum sunt *Co*, *Bi* și *Mo* (invențiile MD 850 Z 2015.08.31, MD 4438 B1 2016.10.31). Hrănirea familiilor de albine cu suplimentele nutritive noi contribuie la fortificarea imunității albinelor și creșterea rezistenței acestora la iernare și la boli, sporirea prolificității mătcilor și cantității de puiet căpăcit, creșterea puterii familiilor și volumelor de producții acumulate în cuib.

În total dl Ion Buzu este deținător al 11 brevete de invenții, autor al 132 de lucrări științifice publicate, dintre care 2 monografii, 3 articole de sinteză, 7 instrucțiuni, programe, recomandări științifico-metodice, 63 articole în reviste științifice internaționale recenzate, inclusiv ISI, dintre care 50 de lucrări în limba engleză. Este laureat al 14 medalii de aur și argint la expozițiile naționale și internaționale specializate de invenții și inovare, inclusiv, al 9 medalii de aur decernate în Geneva (2012), Iași (2013), București (2014), Brusel (2014), Geneva (2015), Barcelona (2017), Iași (2017), Chișinău (2017), Valencia (2018).

În toate funcțiile în care a activat 48 de ani a depus abnegație, promovând obiectivitate și inovație. Pentru merite deosebite în realizările științifice care au contribuit la dezvoltarea sectorului zootehnic, dl Ion Buzu a fost decorat cu Ordinul „Знак Почета” (similar cu ordinul „Gloria Muncii”), 1984.

Cu ocazia acestei aniversări onorabile, din numele celor care îl cunosc și îl stimează, îi aducem felicitări cordiale dlui Ion Buzu, doctor habilitat, conferențiar cercetător, dorindu-i o viață lungă și fericită, sănătate, bucurii de la prieteni și cei apropiați, realizări științifice în continuare și un sincer La Mulți Ani!

RADIONOV Vladimir,

doctor habilitat în științe agricole, profesor universitar,
Catedra Zootehnie a UASM

ERHAN Dumitru,

doctor habilitat în științe biologice, profesor cercetător,
Institutul de Zoologie al AȘM